

Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SWOT-3 analýza prioritních oblastí rozvoje vzdělávání v SO ORP Vyškov

Název projektu:

**Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV v SO ORP Vyškov
(CZ.02.02.XX/00/23_017/0008148)**

Realizátor: MAS Vyškovsko, z.s.

Aktualizováno

12/2023-10/2024

Verze: 1

Autoři: Realizační tým MAP IV

Kontakt: masvyskovskomap@seznam.cz, 777 582 766

1. Úvod

SWOT analýza byla vytvořena na základě vypracovaných podkladů v analytické části, které obsahují mj. výstupy evaluace předchozích projektů. Tyto materiály byly předloženy školám a veřejnosti v rámci aktivit MAP na základě konzultačního procesu, dále byly podstoupeny pracovním skupinám k diskuzi a sloužily jako vstupní podklady k revizi analytické části, včetně SWOT-3 analýz v povinných/klíčových tématech, včetně identifikace problémů a popisu příčin identifikovaných problémů. Následně předáno Řídícímu výboru MAP k projednání. Prioritní oblasti analýzy korespondují s pracovními skupinami a prolínají se s prioritami a cíli celého procesu místního akčního plánování, a tím i MAP IV, který navazuje na úspěšně realizované předchozí projekty MAP. V současném projektu došlo k transformaci Pracovních skupin na základě pravidel projektu s provazbou na prioritní oblasti. Aktuálně jsou v MAP IV ustanoveny 4 platformy: Pracovní skupina pro financování, Pracovní skupina pro rovné příležitosti, Pracovní skupina pro aktuální priority v území a nově vznikla pracovní skupina zabývající tématem podpory moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí. Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat vycházejících ze Strategie 2030+, a to rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, výchova k udržitelnému rozvoji zahrnujícím EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití a wellbeing.

Obecně SWOT analýzu řadíme mezi základní metody strategické analýzy díky jejímu integrujícímu charakteru získaných, sjednocených a vyhodnocených poznatků, ze kterých je možné určit strategii dalšího rozvoje projektu a organizace. SWOT je zkratka z anglického originálu, S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Příležitosti) a T = Threats (Hrozby). Tato zkratka značí vnitřní silné a slabé stránky organizace a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí organizace.

	POMOCNÉ (k dosažení cíle)	ŠKODLIVÉ (k dosažení cíle)
	Silné stránky	Slabé stránky
VNITŘNÍ (atributy organizace)	➤ ➤ ➤	➤ ➤ ➤
	Příležitosti	Hrozby
VNĚJŠÍ (atributy prostředí)	➤ ➤ ➤	➤ ➤ ➤

Obr. 1: Schéma tvorby SWOT analýzy

Ve vnitřním prostředí jsou identifikovány silné a slabé stránky, které jsou vymezeny vnitřními faktory efektivnosti projektu ve všech významných oblastech. Vnější prostředí jsou oblasti, které organizace sama nemůže ovlivnit – existují nezávisle na projektu a jeho působení. Ve vnějším prostředí identifikujeme příležitosti a hrozby ve všech významných oblastech: politické, ekonomické, sociální, technologické, legislativní a ekologické. Získané výstupy slouží jako podklad ke strategické části a návrhům dalších opatření a akčních plánů.

První SWOT-3 analýza byla vytvořena při prvním projektu MAP a v rámci navazujících projektů je neustále aktualizována a doplňována dle potřeb území. Během realizace jednotlivých projektů již došlo k poznatelným proměnám a velkým pozitivem je, že jsme dokázali využít příležitostí a proměnit je v silné stránky, anebo naopak definovat nové slabé stránky, pojmenovat příčiny a možnosti, jak dosáhnout zlepšení v dalším období. Tyto výstupy potvrzuje i Závěrečná evaluační zpráva z MAP III, která měla za úkol zhodnotit přínos celého místního akčního plánování za celou dobu působení projektu MAP v území.

Velkým zdrojem k čerpání prvotních informací, zjišťování potřeb a aktuálních priorit škol byly výstupy z dotazníků Popis potřeb školy v MAP II, které byly doplněny výstupy MŠMT za celé ORP Vyškov, podněty ze všech pracovních skupin MAP, Řídícího výboru a účastníků vzdělávacích seminářů. Dále proběhla řada osobních setkání se zástupci škol, veřejností a rodiči, aby byl podán pohled z různých stran. Projekt MAP III měl krátké trvání a byl zaměřen právě na podporu společného plánování v území a proběhla další revize a aktualizace Dokumentu MAP. V průběhu projektu MAP IV se pracuje se všemi výstupy předchozích projektů a dle potřeb území a pravidel projektu dochází k revizi a úpravám.

SWOT analýza je zpracována ve všech prioritních oblastech. Úvodní SWOT analýza byla vypracována s pracovní skupinou financování ve vztahu na školství a vzdělávání v území SO ORP Vyškova a zahrnuje souhrnný pohled regionu na vzdělávání. V další části se zaměřuje na jednotlivé prioritní oblasti: Rozvoj potenciálu každého žáka, Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí a Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů. U každého tématu byly vytyčeny problémy a identifikace jejich příčin s cílem najít hlavní důvody, které zapříčinily jeho vznik a najít možnosti, jak může MAP napomoci zabránit jeho možný další výskyt do budoucna. V pracovní skupině dále byly navrženy možné nápravné kroky, kterými lze postupovat a slabé stránky minimalizovat. Revize a aktualizace SWOT analýzy slouží jako východisko pro strategickou část dokumentu MAP. Návazností bude aktualizace návrhu priorit a cílů a propojení s aktivitami v Strategickém rámci MAP do roku 2028 a následně s konkrétními aktivitami v Akčních plánech pro školní roky 2025/2026, 2026/2027 a 2027/2028.

2. SWOT-3 analýza vzdělávání v SO ORP Vyškov

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
➤ Síťování aktérů v území, propojování a sdílení dobré praxe v rámci aktivit MAS Vyškovsko, z.s. ➤ Dostatečná kapacita škol, jejich vybavení a zázemí ➤ Život v komunitě (spolupráce školy se zřizovatelem a veřejností na společných akcích) ➤ Finanční podpora škol ze strany MŠMT pro modernizaci IT vybavení a rozvoj digitálních kompetencí pedagogů	➤ V důsledku sociální izolace velký nárůst dětí se špatným duševním zdravím ➤ Problematická komunikace mezi školami a rodiči, především se sociálním znevýhodněním ➤ Nízká podpora některých zřizovatelů ve vztahu ke kvalitní škole ➤ Obavy z nových možností, příležitostí a obecně z neznáma ➤ Nedostatečná motivace dětí a žáků ➤ Nedostatečná informovanost a propagace v regionu ➤ Syndrom vyhoření
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
➤ Budování mezioborové spolupráce a trvalého partnerství v území ➤ Další vzdělávání pedagogů, celoživotní učení, osvěta rodičů ➤ Role školního poradenského pracoviště jako důležité součásti školy vedoucí k nastavení bezpečného KLIMA školy (wellbeing dětí i pedagogů) ➤ Podpora ředitelů v kvalitním řízení školy (Leadershipu) – mentorská setkání, konference ➤ Podpora wellbeingu pedagogů, dětí a žáků ➤ Prezentace školy a jejich aktivit, sdílení příkladů dobré praxe ➤ Podpora moderních forem a metod ➤ Dotační expert (projektový manažer) v území pro školy, využívání	➤ Nesystematičnost MŠMT, způsob financování školství, legislativní překážky, malá podpora MŠ ➤ Časové přetížení ředitelů základních a mateřských škol, velké množství administrativy ➤ Nedostatek psychologů, speciální a sociální pedagog, právník) a jejich financování školami ➤ Nedostatečná připravenost ve vztahu ke kompetencím 21. století absolventů vysokých škol pedagogických fakult do praxe ➤ Nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků a jejich zastupitelnost, vysoký tlak na učitele

dotačních prostředků z operačních programů ➤ Dobře uchopený Střední článek podpory ➤ Rozvoj měkkých dovedností (komunikace, týmová práce, kreativita, kritické myšlení)	
--	--

Tato SWOT analýza je věnována celkovému pohledu na vzdělávání v regionu. V našem území je ve srovnání se zbytkem republiky momentálně i dostatečná kapacita škol, potvrzují to i analýzy ČŠI či PAQ Research. Při aktualizaci SWOT analýzy se respondenti shodli, že díky aktivitám projektů MAP, které reagují na skutečné potřeby území, dochází k propojování regionu, k větší otevřenosti škol, sdílení dobré praxe mezi školami. Ovšem dochází k nárůstu dětí se špatným duševním zdravím, ve školách i v území je nedostatek psychologů, sociálních pedagogů a dalších odborných pracovníků. Ve většině škol fungují preventivní programy, ale v případě potřeby řešení konkrétního problému již bývá cesta obtížná. Otvírá se možnost rozšířit mezioborovou spolupráci, a tím podpořit trvalé partnerství. Vzájemné poznání by umožnilo vymezit své kompetence jednotlivých aktérů, lépe poznat své možnosti a nastavit další spolupráci v území. Ukázalo se, že otevřená komunikace, vzájemné informování, sdílení a pravidelné setkávání všech aktérů v území je velmi přínosné.

V hrozbách se neustále odráží nesystematičnost MŠMT, nastavený způsob financování celého školství, neustálé legislativní překážky, které musí ředitelé škol překonávat. Z obrovského množství zbytečné administrativy dochází k přetížení ředitelů základních a mateřských škol, ale i jejich pedagogů. K tomuto bodu je velkou výzvou správné uchopení Středního článku, který by měl pomoci odbřemenit školy a přinést podporu školám v území. Stejně velké očekávání má nastavení projektu IPS Kurikulum, které má být školám oporou k aktualizaci ŠVP dle revizí RVP. Je důležité, aby podpora škol nebyla možná jen díky různým projektům, které mají vždy časové ohraničení, ale aby byla ukotvena v celém systému.

3. SWOT-3 analýza v prioritní oblasti pro rovné příležitosti

ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO ŽÁKA, ZEJMÉNA ŽÁKŮ SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
➤ Síťování aktérů v území, propojování a sdílení dobré praxe v rámci aktivit MAS Vyškovsko, z.s. ➤ Práce s diagnostikou v MŠ ➤ Dostatečná kapacita škol, jejich vybavení a zázemí ➤ Menší počty dětí ve třídách ➤ Schopnost škol rychle reagovat na změny ➤ Zvyšující se podpora inkluzivního vzdělávání	➤ Přibývá dětí s logopedickými vadami ➤ V důsledku sociální izolace velký nárůst dětí se špatným duševním zdravím ➤ Spolupráce s rodiči, především se sociálním znevýhodněním ➤ Efektivní práce s dokumentem IVP ➤ Spolupráce s oblastní pedagogicko-psychologickou poradnou ➤ Nesystematické nastavení třídnických hodin, kultura a klima školy ➤ Velký počet žáků se SVP ve třídách ➤ Sociální problémy mimo školu
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
➤ Mezioborová spolupráce v území ➤ Supervize, mentoring, koučink, větší podpora práce s pedagogy, tandemová výuka ➤ Role ŠPP jako nejdůležitější součást školy vedoucí k nastavení bezpečného KLIMA školy (wellbeing dětí i pedagogů) ➤ Další vzdělávání pedagogů, osvěta rodičů ➤ Formativní hodnocení	➤ Nedostatek psychologů, sociálních a speciálních pedagogů na školách, asistentů pedagoga ➤ Nesystematičnost MŠMT, legislativní překážky ➤ Nedostatečné zkušenosti a znalosti pedagogů, nedostatečná připravenost absolventů do praxe ➤ Udržitelnost financování v personální oblasti po skončení dotačních programů ➤ Nárůst počtu pasivních učitelů ➤ Negativní společenské vnímání žáků se sociálním znevýhodněním

V oblasti rovných příležitostí stále platí spousta věcí, které se objevily u poslední aktualizace SWOT analýzy v předchozím projektu. V důsledku sociální izolace vyvolané pandemií COVID-19 narostl počet dětí, ale i pedagogů a rodičů se špatným duševním zdravím. Situaci zhoršil i válečný konflikt na Ukrajině, příliv ukrajinských dětí do škol a vyvolaná ekonomická krize. Znatelně se zvětšují rozdíly mezi dětmi, a to nejen sociální, čím dál více přibývá „izolovaných“ dětí a dětí s logopedickými vadami. Díky nesystematičnosti MŠMT a legislativním překážkám se školy neustále potáčí s nejistotou stálosti a ukotvením asistentů pedagoga ve školním procesu, nedostatkem psychologů, sociálních a speciálních pedagogů na školách. Přibývá počet pasivních učitelů. Školy často čelí krizovým situacím, se kterými se musí poprat samy a nemají dostatečnou podporu ze strany MŠMT, ani svých zřizovatelů.

Ukazuje se, že by bylo velmi přínosné podpořit mezioborovou spolupráci, aby v tom školy nebyly osamocené. Často jsou dobře na školách organizovány preventivní programy s různými dalšími subjekty, ale v případě krizových situací či problémech pak není dovolání a není nastavena tak otevřená spolupráce a dostatečná znalost území, kdo jaké má kompetence a kdo v území vůbec funguje. Pomohlo by též ukotvit třídnické hodiny pevně do rozvrhů a vhodnou formou nastavit fungování třídních kolektivů. Srdcem školy by mělo být plně funkční školní poradenské pracoviště podporující bezpečné klima školy, wellbeing dětí, žáků, pedagogů i rodičů. Distanční výuka přinesla ale i pozitiva, většina pedagogů se „naučila“ využívat IT technologií a bylo třeba sáhnout po jiných než tradičních způsobech výuky. Často byla koncentrována pozornost na slabší jedince, ale o to větší je teď poptávka po aktivitách pro nadané a šikovnější žáky. Pedagogové si uvědomují větší potřebu individualizace. Velmi důležitá je efektivní komunikace s rodiči.

4. SWOT-3 analýza v prioritní oblasti MODERNÍ DIDAKTICKÉ FORMY VEDOUČÍ K ROZVOJI KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
➤ Dobře vybavená regionální knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově včetně nabídky dětské literatury na webových stránkách a programů pro děti a žáky ➤ Život v komunitě (spolupráce s rodiči a veřejností) ➤ Školní zahrady, projekty škol a učení se venku ➤ Částečná digitalizace informačního systému, využívání moderních technologií ve výuce ➤ Propojení spolupráce s ostatními školami, institucemi, NNO, firmami a podnikateli, spolupráce s odborníky z praxe	➤ Umělá inteligence – neznalost, strach z neznáma ➤ Vyhoření pedagogů ➤ Nedostatek kritického a logického myšlení, chybí trénování paměti ➤ Nedostatek času a příliš mnoho akcí ➤ Nízká motivace žáků ➤ Nedostatečné propojení matematiky s reálným životem, malá propojenost napříč předměty ➤ Slabý důraz na zvyšování finanční gramotnosti ➤ Nízká podpora nadaných a talentovaných žáků ➤ Systematická spolupráce mezi učiteli ➤ Vysoké nároky na přípravu výuky ➤ Závislost na dostupnosti technologií a internetového připojení
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
➤ Podpora kritické myšlení u dětí a podpora čtenářské gramotnosti v ostatních předmětech ➤ Spolupráce škol a dalších aktérů (obce - zřizovatelé, rodiče, knihovny, NNO, firmy, science centra a další) při realizaci aktivit na podporu moderních didaktických forem ➤ Další vzdělávání pedagogických pracovníků - interaktivní metody a	➤ Nedostatek kvalifikovaných pedagogů, praktická nepřipravenost do praxe a neznalost pedagogů moderních didaktických forem, moderních technologií ➤ Nadměrné využívání informačních a komunikačních technologií dětmi ➤ Přemíra informací, široká škála nabídky učebnic a knih (ne vždy obsahující vhodné metodiky

formy práce, metody	a systematičnost)
➤ Sdílení zkušeností, ukázkové hodiny ➤ Dílny čtení, autorská čtení ➤ Projekty badatelství a učení venku ➤ Vhodné a efektivní využití IT technologií v běžné výuce, i ohledem na uplatnění v praxi ➤ Inspirace ve velkých krajských projektech, celoroční, dlouhodobé školní výukové projekty ➤ Zvyšování rodičovských kompetencí	➤ Neochota škol zavádět nové didaktické metody (změny v tradičních školách) ➤

Tato SWOT-3 analýza vychází ze SWOT analýz k tématům čtenářské, matematické a digitální gramotnosti předchozích projektů a je doplněna o nová a aktuální témata spadající do oblasti moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, jimiž se zabývá příslušná pracovní skupina. Ve všech oblastech byla doceněna finanční podpora škol ze strany MŠMT k nákupu IT technologií. Obrovským přínosem byla nutnost fungovat v distanční výuce během pandemie Covid a potřeba se naučit novému. Ovšem též se ukazuje nedostatek kvalifikovaných pedagogů, praktická nepřipravenost do praxe a neznalost pedagogů moderních didaktických forem. K tomu když se přidá nadměrné využívání informačních a komunikačních technologií dětmi, přemíra informací, široká škála nabídky učebnic a knih (ne vždy obsahující vhodné metodiky a systematičnost), tak se pak setkáváme častěji jak s vyhořením pedagogů, tak s těmi, kteří mají strach z neznáma, z neznalosti nového. Samotným tématem je umělá inteligence a život s ní. Výuka je nedostatečně propojena s reálným životem, a proto je často velmi nízká motivace žáků. Projevuje se čím dál častěji nedostatek kritického a logického myšlení, chybí trénování paměť, slabý důraz je kladen na zvyšování finanční gramotnosti a systematickou spolupráci mezi učiteli. Čtenářská gramotnost je důležitá i mimo oblast českého jazyka, snižující se vzájemná osobní komunikace, málo čtení a naslouchání má za důsledek zhoršený mluvený projev, vady řeči, malou slovní zásobu a celkovou nižší schopnost koncentrace. Zde velmi dobře fungují mateřské školy jako podpora rodiny. Školy dobře fungují jako stěžejní článek na budování komunity, spolupráce s rodiči a veřejností prostřednictvím společných aktivit. Dále jsou často realizátory svých projektů, budují školní zahrady a snaží se aktivizovat nejen děti. Ovšem velmi přínosné se ukazuje sdílení dobré praxe, setkávání a vzájemná inspirace. V území je nastavena spolupráce s neziskovými organizacemi, knihovnami a firmami. Knihovny též mohou být vhodným místem k setkávání napříč generacemi, např. při autorském čtení a besedách se spisovateli. Ze škol je velká poptávka po vzájemných setkávání učitelů stejných aprobací pro sdílení zkušeností a načerpání něčeho nového.

Dalším zjevným nedostatkem je nedostatečné propojení matematiky s reálným životem (žáci nevidí potřebu matematických dovedností a uplatnění v realitě). Velkou příležitostí pro školy je vhodné využívání IT technologií, i s ohledem na uplatnění v praxi, propojení matematiky

napříč předměty a reálným životem. Jako největší slabinu vidí respondenti v nereflexování aktuálních potřeb a požadavků trhu práce, velkou část práce na tom nesou kariéroví poradci ve školách. Dále se ukazuje pedagogická neznalost postupů, pomůcek a pojmů a nefunguje vždy funkční spolupráce mezi učiteli. Ve školách existuje pestrá nabídka aktivit k rozvoji polytechnické výchovy, EVVO, funguje i propojení spolupráce s ostatními školami a institucemi. Krásným příkladem je realizace Technické olympiády, jejíž první ročník vznikl na podnět pracovních skupin v rámci MAP a díky spolupráci SŠP Vyškov a podpoře OHK Vyškov, MAS Vyškovsko a dalších místních firem se podařilo uskutečnit již 4. ročník s velkým úspěchem. Další příležitostí pro školy jsou inspirace ve velkých krajských projektech, celoroční, dlouhodobé školní výukové projekty či projekty badatelství a učení venku. Neméně zajímavé aktivity jsou pod JCMM, které se zabývají podporou nadaných žáků a podnikavosti. Slabou stránkou se ukázala nedostatečná informovanost při plánování akcí, čemuž napomůže prohloubení spolupráce se zřizovateli a ostatními organizacemi, které napomohou sdílet přenos informací např. i pomocí internetových stránek a sociálních sítí. Jakékoliv prohloubení vztahů a spolupráce, zejména s firmami a podnikateli, by mohlo být velmi přínosné do budoucna. Školy potřebují finanční, materiální i metodickou podporu, poptávají nové kurzy a akce, kde si vše mohou žáci a učitelé osobně vyzkoušet a prožít.

5. SWOT-3 analýza v prioritní oblasti **PODPORA PEDAGOGICKÝCH A DIDAKTICKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORY MANAGEMENTU TŘÍDNÍCH KOLEKTIVŮ**

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
➤ Spolupráce v rámci MAP (síťování, propojování a prohloubení spolupráce v území) ➤ Zlepšení digitálních kompetencí ➤ Finanční podpora ze strany MŠMT pro modernizaci IT vybavení a rozvoj digitálních kompetencí pedagogů	➤ Nedostatek motivovaných pedagogů a specializovaných pracovníků ➤ Stres a syndrom vyhoření učitelů ➤ Obavy ze změn a neochota změny přijmout a aplikovat do praxe ➤ Nedostatek časových možností a finančních prostředků pro profesní a osobní rozvoj ➤ Třídnické hodiny slouží často jako pouze informační setkání
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
➤ DVPP, sdílení dobré praxe, koučink, mentoring, supervize ➤ Ukotvení systému sebehodnocení a hodnocení ve školách ➤ Spolupráce napříč školami v různých oblastech, větší otevřenost a komunikace škol (sdílení pracovníci) a dalších aktérů ve vzdělávání (OPPP, OSPOD, odborníci z praxe) ➤ Podpora pedagogů a ředitelů v oblasti diagnostiky v mateřských školách ➤ Využívání dotačních možností pro DVPP, pomůcky do výuky, digitalizace a další	➤ Nedostatek kvalitních pedagogů, vysoký průměrný věk pedagogického sboru ➤ Časové přetížení ředitelů základních a mateřských škol, velké množství administrativy ➤ Nedostatek stabilního financování a nesystematičnost MŠMT ➤ Zhoršující se duševní zdraví dospělých a dětí ➤ Neefektivita používání/chaos či frustrace hrozí díky riziku zavádění nových metod nebo technologií bez dostatečného proškolení a vhodného uchopení v praxi

- Využití moderních technologií pro profesní rozvoj
- Větší zaměření na emoční inteligenci (sebeuvědomění, empatii, zvládání stresu)
- Ukotvení třídnických hodin do rozvrh s náplní podpory vztahů a pozitivního klimatu

Největším problémem v oblasti podpory pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání se ukazuje nedostatek kvalitních pedagogů a dalších pracovníků ve vzdělávání, častá nemocnost a ve té souvislosti jejich zastupování, vysoký průměrný věk pedagogického sboru. Dále je uváděno časové přetížení ředitelů základních a mateřských škol, velké množství administrativy, nedostatek stabilního financování a nesystematičnost MŠMT. Obrovským problémem je zhoršující se duševní zdraví dospělých a dětí. Dochází často k vyhoření pedagogů, jejich motivaci, mají často obavy ze změn a malou ochotu změny aplikovat do praxe. K podpoře samotných pedagogů často chybí správně uchopený leadership vedení, bezpečné prostředí a klima školy. Ukázalo se, že často třídnické hodiny slouží jako pouze informační setkání.

Naopak jako velmi přínosné se ukázalo vzájemné síťování a spolupráce v území, sdílení zkušeností. Aktivita projektu MAP reagují na potřeby území a snaží se prostřednictvím aktivit z Akčních plánů tuto spolupráci podporovat. Školy též velmi těží z finanční podpory ze strany MŠMT pro modernizaci IT vybavení a rozvoj digitálních kompetencí pedagogů a Šablon pro školy. K dalšímu posunu by pomohlo ukotvení systému sebehodnocení a hodnocení ve školách, spolupráce napříč školami v různých oblastech, větší otevřenost a komunikace škol a dalších aktérů ve vzdělávání (mezioborová spolupráce). Obrovským přínosem by bylo ukotvení třídnických hodin do rozvrh s náplní podpory vztahů a pozitivního klimatu a ukotvení ŠPP jako nejdůležitější součástí školy s cílem nastavení bezpečného KLIMA školy (wellbeing dětí i pedagogů). Pracovní skupina pro aktuální priority v území vznikla za účelem identifikace aktuálních potřeb škol, problémů, zjišťování jejich příčin a plánování aktivit spolupráce, které mohou být zařazeny do Akčních plánů na další období. Velmi oblíbenou aktivitou se stala Mentorská setkání pro vedení škol, která podporuje sdílení mezi školami, výměnu zkušeností a otvírá nové možnosti spolupráce. Síťování škol a prohlubování spolupráce nejen mezi školami, ale i ostatními aktéry se ukazuje jako velmi přínosné. Díky vzájemnému přenosu informací se řeší aktuální témata a priority jako např. návštěva ČŠI, kultura školy, koncepce rozvoje školy, ale i hodnocení a sebehodnocení, změny RVP, spolupráce s rodiči i zřizovateli, diagnostika v MŠ, individualizace, podnikavost a další. Ovšem otevřela se i témata nad rámec regionu, a to např. ukotvení Středního článku podpory.

6. Shrnutí a závěr

SWOT analýza byla revidována a upravena dle potřeb projektu a aktuálního stavu v území. Prioritní oblasti analýzy korespondují s pracovními skupinami a prolínají se s prioritami a cíli celého procesu místního akčního plánování, a tím i MAP IV, který navazuje na úspěšně realizované předchozí projekty MAP. Během realizace jednotlivých projektů již došlo k poznatelným proměnám a velkým pozitivem je, že jsme dokázali využít příležitostí a proměnit je v silné stránky, anebo naopak definovat nové slabé stránky, pojmenovat příčiny a možnosti, jak dosáhnout zlepšení v dalším období. Tyto výstupy potvrzuje i Závěrečná evaluační zpráva z MAP III, která měla za úkol zhodnotit přínos celého místního akčního plánování za celou dobu působení projektu MAP v území.

Úvodní SWOT analýza byla vypracována s pracovní skupinou financování ve vztahu na školství a vzdělávání v území SO ORP Vyškova a zahrnuje souhrnný pohled regionu na vzdělávání.

V oblasti Rozvoj potenciálu každého žáka se ukázalo, že v důsledku sociální izolace vyvolané pandemií COVID-19 narostl počet dětí, ale i pedagogů a rodičů se špatným duševním zdravím. Situaci zhoršil i válečný konflikt na Ukrajině, příliv ukrajinských dětí do škol a vyvolaná ekonomická krize. Znatelně se zvětšují rozdíly mezi dětmi, a to nejen sociální, čím dál více přibývá „izolovaných“ dětí a dětí s logopedickými vadami. Díky nesystematičnosti MŠMT a legislativním překážkám se školy neustále potáčí s nejistotou stálosti a ukotvením asistentů pedagoga ve školním procesu, nedostatkem psychologů, sociálních a speciálních pedagogů na školách. Přibývá počet pasivních učitelů. Školy často čelí krizovým situacím, se kterými se musí poprat samy a nemají dostatečnou podporu ze strany MŠMT, ani svých zřizovatelů. Ukazuje se, že by bylo velmi přínosné podpořit mezioborovou spolupráci, aby v tom školy nebyly osamocené. Často jsou dobře na školách organizovány preventivní programy s různými dalšími subjekty, ale v případě krizových situací či problémech pak není dovolání a není nastavena tak otevřená spolupráce a dostatečná znalost území, kdo jaké má kompetence a kdo v území vůbec funguje. Pomohlo by též ukotvit třídnické hodiny pevně do rozvrhů a vhodnou formou nastavit fungování třídních kolektivů. Srdcem školy by mělo být plně funkční školní poradenské pracoviště podporující bezpečné klima školy, wellbeing dětí, žáků, pedagogů i rodičů.

Novou oblastí je Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, která navazuje na SWOT analýz k tématům čtenářské, matematické a digitální gramotnosti předchozích projektů. Ve všech oblastech byla doceněna finanční podpora škol ze strany MŠMT k nákupu IT technologií. Obrovským přínosem byla nutnost fungovat v distanční výuce během pandemie Covid a potřeba se naučit novému. Ovšem též se ukazuje nedostatek kvalifikovaných pedagogů, praktická nepřipravenost do praxe a neznalost pedagogů moderních didaktických forem. K tomu když se přidá nadměrné využívání informačních a komunikačních technologií dětmi, přemíra informací, tak se pak setkáváme častěji jak s vyhořením pedagogů, tak s těmi, kteří mají strach z neznáma, z neznalosti nového. Samotným tématem je umělá inteligence a život s ní. Výuka je nedostatečně propojena s reálným životem, a proto je často velmi nízká motivace žáků. Projevuje se čím

dál častěji nedostatek kritického a logického myšlení, chybí trénování paměť, slabý důraz je kladen na zvyšování finanční gramotnosti a systematickou spolupráci mezi učiteli. Čtenářská gramotnost je důležitá i mimo oblast českého jazyka, snižující se vzájemná osobní komunikace, málo čtení a naslouchání má za důsledek zhoršený mluvený projev, vady řeči, malou slovní zásobu a celkovou nižší schopnost koncentrace. Zde velmi dobře fungují mateřské školy jako podpora rodiny. Školy dobře fungují jako stěžejní články na budování komunity, spolupráce s rodiči a veřejností prostřednictvím společných aktivit. Dále jsou často realizátory svých projektů, budují školní zahrady a snaží se aktivizovat nejen děti. Ovšem velmi přínosné se ukazuje sdílení dobré praxe, setkávání a vzájemná inspirace. V území je nastavena spolupráce s neziskovými organizacemi, knihovnami a firmami. Knihovny též mohou být vhodným místem k setkávání napříč generacemi, např. při autorském čtení a besedách se spisovateli. Ze škol je velká poptávka po vzájemných setkávání učitelů stejných aprobací pro sdílení zkušeností a načerpání něčeho nového. Jako největší slabinu vidí respondenti v nereflexování aktuálních potřeb a požadavků trhu práce, velkou část práce na tom nesou kariéroví poradci ve školách. Ve školách existuje pestrá nabídka aktivit k rozvoji polytechnické výchovy, EVVO, funguje i propojení spolupráce s ostatními školami a institucemi.

V tématu Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů poukazujeme opět na nedostatek kvalitních pedagogů a dalších pracovníků ve vzdělávání, častá nemocnost a ve té souvislosti jejich zastupování, vysoký průměrný věk pedagogického sboru. Dále je uváděno časové přetížení ředitelů základních a mateřských škol, velké množství administrativy, nedostatek stabilního financování a nesystematičnost MŠMT. Obrovským problémem je zhoršující se duševní zdraví dospělých a dětí. Dochází často k vyhoření pedagogů, jejich motivaci, mají často obavy ze změn a malou ochotu změny aplikovat do praxe. K podpoře samotných pedagogů často chybí správně uchopený leadership vedení, bezpečné prostředí a klima školy. Ukázalo se, že často třídnické hodiny slouží jako pouze informační setkání.

Naopak jako velmi přínosné se ukázalo vzájemné síťování a spolupráce v území, sdílení zkušeností. Aktivita projektu MAP reagují na potřeby území a snaží se prostřednictvím aktivit z Akčních plánů tuto spolupráci podporovat. Školy též velmi těží z finanční podpory ze strany MŠMT pro modernizaci IT vybavení a rozvoj digitálních kompetencí pedagogů a Šablon pro školy. K dalšímu posunu by pomohlo ukotvení systému sebehodnocení a hodnocení ve školách, spolupráce napříč školami v různých oblastech, větší otevřenost a komunikace škol a dalších aktérů ve vzdělávání (mezioborová spolupráce). Obrovským přínosem by bylo ukotvení třídnických hodin do rozvrhů s náplní podpory vztahů a pozitivního klimatu a ukotvení ŠPP jako nejdůležitější součástí školy s cílem nastavení bezpečného KLIMA školy (wellbeing dětí i pedagogů). Síťování škol a prohlubování spolupráce nejen mezi školami, ale i ostatními aktéry se ukazuje jako velmi přínosné.

U každého tématu byly vytyčeny problémy a identifikace jejich příčin s cílem najít hlavní důvody, které zapříčinily jeho vznik a najít možnosti, jak může MAP napomoci zabránit jeho možný další výskyt do budoucna. Revize a aktualizace SWOT analýzy slouží jako východisko

pro strategickou část dokumentu MAP. Návazností bude aktualizace návrhu priorit a cílů a propojení s aktivitami v Strategickém rámci MAP do roku 2028 a následně s konkrétními aktivitami v Akčních plánech pro školní roky 2025/2026, 2026/2027 a 2027/2028.

Již z předešlé SWOT analýzy bylo čitelné, že velký vliv na vzdělávání má jednoznačně nedostatek stabilní finanční podpory. Díky dotačním titulům a projektům si mnohé školy vypomohly krátkodobým financováním personálu a nákupem pomůcek či vybavením učeben. Ovšem je silná potřeba stabilních investic, ideálně s ukotveným dlouhodobým systémem MŠMT, kdy již z pedagogických fakult vycházejí absolventi připraveni do praxe.

Velkým problémem se jeví nedostatek psychologů, speciálních a sociálních pedagogů na školách. Co velmi omezuje samotnou práci jak ředitelů, tak pedagogů, je nadbytek administrativní práce, způsob financování školství, různé legislativní překážky a nesystematičnost MŠMT. Tato problematika je problém celonárodní a již reagovalo i samotné MŠMT tím, že začalo pracovat na vytvoření kvalitně řízeného Středního článku podpory. Nedostatečnou připravenost ve vztahu ke kompetencím 21. století jak absolventů vysokých škol, tak samotných pedagogů, je potřeba podpořit nabídkou zajímavých a aktuálních programů na vzdělání. Velmi přínosné se ukazuje sdílení dobré praxe mezi školami, zájem pedagogů o další vzdělávání a o aktuální témata. Kladně hodnocené jsou aktivity MAP, které reagují na konkrétní potřeby škol a zároveň slouží k propojení regionu.

Oproti předešlé analýze je zřejmé, že došlo na školách též k posunu v rámci polytechnické výchovy, a to jak vybavením škol, tak obohacením výuky zajímavými praktickými činnostmi. Velmi se osvědčily projektové dny, přínosné a zajímavé jsou exkurze do firem v regionu, které nabízejí nejen poznání skutečného světa, ale samozřejmě otvírají potencionální nabídky zaměstnání. Slabou stránkou se ukázala nedostatečná informovanost při plánování akcí, čemuž napomůže prohloubení spolupráce se zřizovateli a ostatními organizacemi, které napomohou sdílet přenos informací např. i pomocí internetových stránek a sociálních sítí.

Celkově lze konstatovat, že díky tomuto projektu dochází k určitému posunu v kvalitě vzdělávání v území SO ORP Vyškov. Velmi kladně jsou hodnoceny aktivity pro sdílení dobré praxe napříč školami. V rámci revize SWOT analýzy v MAP IV a mnoha diskuzích na setkání pracovních skupin se ukázalo, že MŠMT věnuje velmi nízkou podporu mateřským školám, dle ředitelů a pedagogů stojí MŠ na okraji jejich zájmu, přestože plní velmi důležitou roli ve vývoji dětí. Velkou hrozbou kvalitního vzdělávání je i velké množství administrativní práce ředitelů i pedagogů, nesystematičnost MŠMT, celkový způsob financování školství a legislativní překážky. Vlivem všech událostí se ukazuje, že je obrovský nedostatek odborníků spolupracujících se školami (neurolog, psycholog, speciální a sociální pedagog, právník). Proto je potřeba využít všech příležitostí k rozvoji kvalitního vzdělávání, ať už formou budování trvalého partnerství v rámci MAP, podporou vzdělávání pedagogických pracovníků a využíváním dotačních prostředků z operačních programů.